

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/333024658>

Türkiye'nin Yedi Farklı Bölgesinde Geçmişte Oynanan Çocuk Oyunlarının 6-8 Yaş Çocuklara Öğretilip Yeniden Oynanması Projesi

Chapter · July 2018

CITATIONS

0

READS

12,480

4 authors, including:

Pınar Bağçeli Kahraman
Uludag University

61 PUBLICATIONS 306 CITATIONS

SEE PROFILE

Nalan Kuru
Uludag University

24 PUBLICATIONS 73 CITATIONS

SEE PROFILE

Demet Koç
Uludag University

11 PUBLICATIONS 17 CITATIONS

SEE PROFILE

Modern Dönemde
**Edebiyat, Eğitim,
İktisat ve Mühendislik**

Editörler

Prof. Dr. Handan Asude BAŞAL

Dr. Mine Nazan Kerimak ÖNER

Dr. Yasemin ULUTÜRK

Bu kitabın tüm hakları yazarına ve yayıncısına aittir.

Editörler

Prof. Dr. Handan Asude BAŞAL

Dr. Mine Nazan Kerimak ÖNER

Dr. Yasemin ULUTÜRK

**Modern Dönemde
Edebiyat, Eğitim,
İktisat ve Mühendislik**

ISBN: 978-605-7501-35-6

Genel Yayın Yönetmeni

Cuma AĞCA

Sayfa Düzeni / Kapak

Hakan ONAT

Baskı & Cilt

Berikan Matbaacılık / Gersan-ANKARA

Matbaa Sertifika No: 13642

YAYINEVİ

BERİKAN YAYINEVİ

Kültür Mah. Kızılırmak Cad. Gonca Apt. No: 61/6

Çankaya-Kızılay/ANKARA

Tel: (0312) 232 62 18 Fax: (0312) 232 14 9

İçindekiler

A – Cumhuriyet Dönemine Edebiyat, Sanat, Kültür

İrfan ERTEKİN - İnsan İlişkileri Kuramları

Ahmet Duran ARSLAN - Oryantalizm-Oksidentalizm Bağlamında Lady Mary Montagu ve Zeynep Hanım'ın Mektupları

Erol ÖZTÜRK - Bolu İli Ağızlarında Kullanılan Zarf-fiil Eklerinin Yapı Özellikleri

Yasemin ULUTÜRK - Millî Benlik ve Bağımsızlık Mücadelesi Örneği: *Ölüm Daha Güzeldi*

Levent DOĞAN / Gonca GÜLVODİNA - Türkmen Türkçesinde Kullanılan Tıp Terimleri ve Hastalık Adları

Hiclal DEMİR - “Mezâr, Cânımı Âteşlere Eden İlkâ” Nigâr Hanım'ın Eserlerinde Ölüm Teması

Banu ANTAKYALI - REŞAT NURİ GÜNTEKİN'İN AKŞAM GÜNEŞİ ROMANINI YASAK AŞK BAĞLAMINDA OKUMAK

Yasemin ULUTÜRK - Mekânın İnsana Tezahürü: *Boğazkesen Fatih'in Romanı*

Hülya Aşkın BALCI - Mi Soru Ekinin Edimbilim Açısından Görünümleri

Sevinç Sakarya MADEN - Türkçede Edat veya İlgeç Kavramı ile Karşılık Bulan Almancada Proposition Olarak Adlandırılan Sözcüklerin Kullanımı ile İlgili Hataların Nedenlerine İlişkin Bir Araştırma

Levent DOĞAN / Ntilek OSMAN - Batı Trakya Türklerince Söylenen Türkülerde Kadın İmgesi

Şenol KOCAMAN - Memet Baydur Tiyatrosunda Komik Unsurlar

Uğur YÖNTEN - Balzac'ın *Sönmüş Hayaller*'inde Gazetecilik Eleştirisi

Onur GÜVEN - Artvin İli Örneğinden Hareketle Türklerde Yaylak ve Kışlak Kültürü

Saniye VATANDAŞ - Aciz-Muktedir İkilemindeki İnsanın 'Kahraman' Arayışı Ve Modern Kahraman Örneği Olarak Süpermen

Türkan ACAR - Uşak/Eşme Çeşmeleri

Türkan ERDOĞAN - Üniversite Gençlerinin Aile Yaşamı ve Evlilik Tutumlarına İlişkin Bir Değerlendirme: Pamukkale Üniversitesi Örneği

Yunus ZENGİN / Erdoğan KAYGIN / Cemal IŞIK - Vizyoner Liderlik Anlayışının Örgütsel Sinizm Ve Örgütsel Özdeşleşmeyle İlişkisi: Kars Belediyesi Örneği

Türkiye'nin Yedi Farklı Bölgesinde Geçmişte Oynanan Çocuk Oyunlarının 6-8 Yaş Çocuklara Öğretilip Yeniden Oynanması Projesi

Prof. Dr. Handan Asûde Başal

Uludağ Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Pınar Bağçeli Kahraman

Uludağ Üniversitesi

Doç. Dr. Nalan Kuru Turaşlı

Uludağ Üniversitesi

Arş. Görv. Demet Koç Tüylü

Uludağ Üniversitesi

Özet

"Türkiye'nin Yedi Farklı Bölgesinde Geçmişte Oynanan Çocuk Oyunlarının 6-8 Yaş Çocuklara Öğretilip Yeniden Oynanması" adlı projemiz kapsamında Türkiye'nin yedi ayrı bölgesinden, geçmişte oynanan yedi ayrı oyun ele alınmıştır (Başal, 2010). Araştırma kapsamına alınan bu oyunlar, günümüzden en az 40-50 yıl önce Türkiye'nin farklı bölgelerinde oynanan oyunlardır. Araştırmanın birinci aşamasında; proje grubunda bulunan Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Anabilim Dalı Öğretim Elemanları, Türkiye'nin yedi farklı coğrafi bölgesinden yedi oyun seçmişlerdir. Ardından Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören üç ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarından on kişilik gönüllü bir grup oluşturulmuştur. Proje öğretim elemanları öğretmen adaylarından oluşan bu gönüllü gruba ilk olarak oyunları haftada bir gün üç saat bir araya gelerek kampüs bahçesinde öğretmişlerdir. Bu öğretim aşamasında oyunlarda gerekli olacak materyaller de araştırmacılar ve gönüllü öğretmen adayları tarafından temin edilmiştir. İkinci aşamasında; gönüllü öğretmen adayları oyunları kendi aralarında, yine araştırmacılarla birlikte yine bahçede tekrar tekrar oynayarak içselleştirmişlerdir. Projenin üçüncü aşamasında ise; öğretmen adayları öğretim elemanlarının rehberliğinde seçilen pilot okulda 6-8 yaş arası 288 çocuğa oyunları öğretmiş ve birlikte oynamışlardır. *"Türkiye'nin Yedi Farklı Bölgesinde Geçmişte Oynanan Çocuk Oyunlarının 6-8 Yaş Çocuklara Öğretilip Yeniden Oynanması"* adlı projemiz kapsamına alınan oyunların yeniden canlandırılması uygulamaları sırasında, proje kapsamına alınan pilot okulda 6-8 yaş arası farklı sınıflarda bulunan 288 çocuk oyunların oynanması sırasında gözlemlendiğinde; özellikle bahçede oynanan oyunlar olması nedeniyle çok mutlu oldukları, çocuklarda grup ruhu, işbirliği yapma, birlikte bir şeyler başarmanın hazzını hissetme ve oyunu sonuna kadar götürme, dolayısıyla sorumluluk hissetme ve sabırlı olma, sıra bekleme ve saygılı olma ve yılmazlık davranışlarının bileşenlerini de kapsadığı (kabiliyet, güven, kontrol vb.) görülmüştür.

GİRİŞ

Oyun bütün kültürlerde en önemli kültürel iletişim aracıdır. Oyun geçmişimiz ile bir bağlantı sağladığı gibi, gelecek için de kalımsal bir mirastır. Örneğin, sek sek, beş taş gibi bazı oyunların değişmeden günümüze aktarılmış olması da bunun bir sonucudur.

Günümüzde çocuklar sanal alemde yalnız ve bireysel oyunları daha çok oynayarak daha bireysel yetişkinler olmakta ve sosyal davranışları edinimleri giderek azalmaktadır. Hızlı kentleşme ve nüfus artışının sonucunda yerleşim yerlerinde oyun alanlarının azalması nedeniyle çocuklar bireysel oyunları tercih etmektedirler. Ayrıca gittikçe şehirlerin büyümesi sonucu, insanlar birbirleriyle yabancılaşmakta ve anne ve babalar çocuklarının oyun özgürlüklerini kısıtlamaktadırlar.

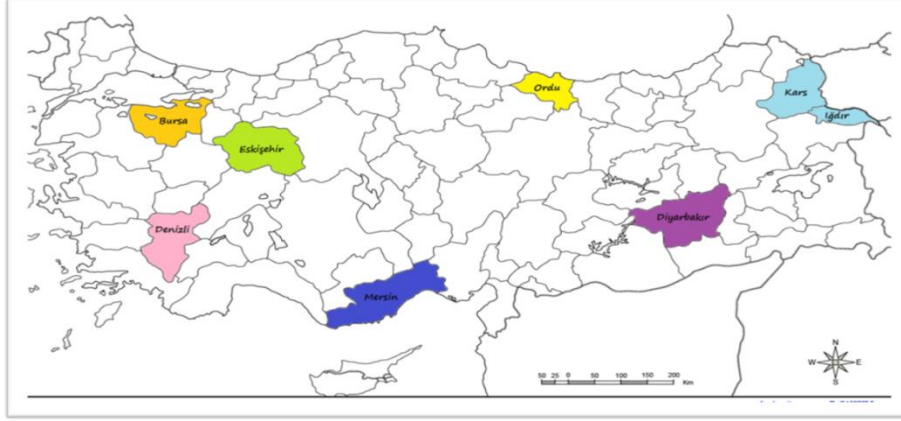
Özellikle teknolojik gelişmeler ve sanayileşme ile birlikte, küçük yaşam çevrelerinden büyük yaşam çevrelerine göçler ve hızlı kentleşme, yabancılaşma ve toplumsal güven duygusunun azalması çocukların çocukluklarını yaşayamamalarına neden olabilmektedir. Bu nedenle artık geçmişte oynanan oyunlar, çocuklar tarafından oynanmamaktadır.

Dolayısıyla, çocukların oyun ihtiyaçlarının karşılanması için, özellikle anne ve babaların, öğretmenlerin, yerel yönetimlerin ve ilgililerin çocuklara rahatlıkla ve güven içinde oynayabilecekleri yeterince geniş oyun alanlarını sağlamaya yönelik girişimlerde bulunmaları gerekmektedir.

Bu doğrultuda, unutulmuş ve unutulmaya yüz tutmuş geçmişte oynanan bazı oyunların canlandırılıp topluma yeniden kazandırılması, 6-8 yaş arası çocuklara geçmişte büyükanneleri ve büyükbabaları tarafından oynanan oyunların yeniden öğretilmesi ve hayata geçirilmesi amacıyla "*Türkiye'nin Yedi Farklı Bölgesinde Geçmişte Oynanan Çocuk Oyunlarının 6-8 Yaş Çocuklara Öğretilip Yeniden Oynanması*" adlı projemiz kapsamında Türkiye'nin yedi ayrı bölgesinden, geçmişte oynanan yedi ayrı oyun ele alınmıştır (Başal, 2010). Araştırma kapsamına alınan bu oyunlar, günümüzden 40-50 yıl önce Türkiye'nin farklı bölgelerinde oynanan oyunlardır.

Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden alınan bu oyunlar şunlardır:

1. Tokuç - Karadeniz Bölgesi / Ordu
2. Yılan Yolu - Marmara Bölgesi / Bursa
3. Ceviz - Ege Bölgesi / Denizli
4. Ayağını Taştan Kes - Güneydoğu Anadolu Bölgesi / Diyarbakır
5. Kurt Kuzu - Doğu Anadolu Bölgesi / Kars ve Iğdır
6. Tımbırtıp - İç anadolu Bölgesi / Eskişehir
7. Yağ Satarım veya Mendil Koymaca - Akdeniz Bölgesi / Mersin/Bozyazı

Resim 1. Türkiye'nin Yedi Coğrafi Bölgesi

Türkiye'de yedi ayrı bölgenin sahip olduğu coğrafi, kültürel ve yaşamsal özellikler o bölgede geçmişte oynanan oyunlara da yansımıştır. Örneğin, dağlık ve taşlık bir bölgede oyunlarda daha çok taş, kiremit, toprak gibi doğal materyaller kullanılırken, Doğu Anadolu Bölgesi, genellikle hayvancılıkla geçinen bir bölgemiz olduğu için Kurt-Kuzu Oyunu gibi yörenin günlük yaşamını yansıtan oyunların da sıklıkla oynandığı görülmüştür.

Projenin Uygulama Süreci:

Araştırmanın birinci aşamasında; proje grubunda bulunan ve Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Anabilim Dalı'ndan projeyi gerçekleştiren öğretim elemanları, Türkiye'nin yedi farklı coğrafi bölgesinden yedi oyun seçmişlerdir. Ardından Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören üç ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarından on kişilik gönüllü bir grup oluşturulmuştur. Proje öğretim elemanları öğretmen adaylarından oluşan bu gönüllü gruba ilk olarak oyunları haftada bir gün üç saat bir araya gelerek kampüs bahçesinde öğretmişlerdir. Bu öğretim aşamasında oyunlarda gerekli olacak materyaller de araştırmacılar ve gönüllü öğretmen adayları tarafından temin edilmiştir.

İkinci aşamasında; gönüllü öğretmen adayları oyunları kendi aralarında, yine araştırmacılarla birlikte yine bahçede tekrar tekrar oynayarak içselleştirmişlerdir.

Projenin üçüncü aşamasında ise; öğretmen adayları öğretim elemanlarının rehberliğinde seçilen pilot okulda 6-8 yaş arası 288 çocuğa oyunları öğretmiş ve birlikte oynamışlardır.

Proje Kapsamındaki Oyunların Uygulama Yönergeleri

1.OYUN: TOKUÇ

Oyunun Oynandığı Bölge: Karadeniz Bölgesi

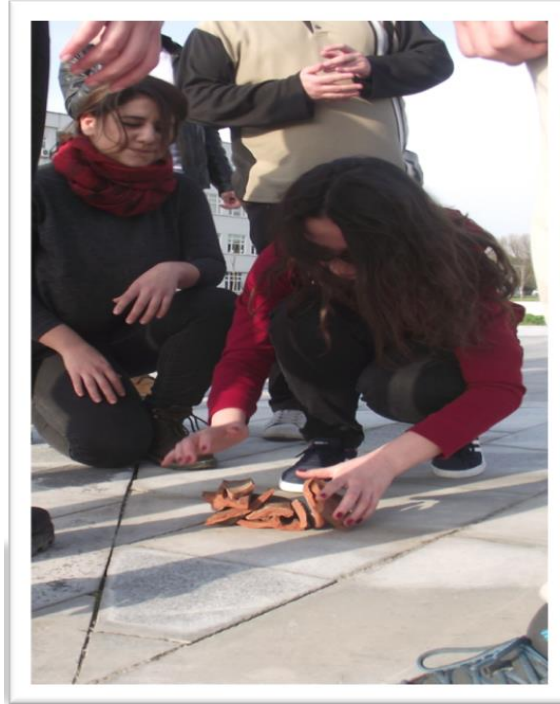
Oyunun Oynandığı İl: Ordu

Oyuncu Sayısı: Oyunda çocuk sayısı sınırlaması yoktur.

Oyunun Malzemeleri: Kırık kiremit parçaları ve çaput (kumaş parçaları)

Oyunun Oynanması

Bu oyun için kırık kiremit parçaları ve çaputlardan (kumaş parçalarından) yapılmış bir top gerekmektedir. Oyunun başlangıcında bir ebe seçilir. Kiremitler üst üste dizilir, ebe kiremitlerin başına geçer. Çocuklar taşların 3 m kadar gerisine çizilmiş olan bir çizginin arkasında dizilirler. Ellerindeki topla taşları devirmeye çalışırlar, eğer deviremezlerse, ebe topu alıp çocuklara doğru atar, kime vurursa, oyunun yeni ebesi o olur. Eğer, oyuncular topla taşları devirirlerse, topu alıp uzağa doğru fırlatırlar ve ebe topu alana kadar devrilen taşları yerine dizmeye çalışırlar. Ebe gelinceye kadar taşları dizerlerse ebe "Tokuç" olur ve tekrar taşların başına geçer. Eğer dizemezlerse ebe topla birisine vurur ve vurduğu kişi ebe olur (Başal, 2010).

Resim 2. Tokuç Oyununun Öğretmen Adaylarına Öğretilmesi

Resim 3. Öğretmen Adaylarının Çocuklara Tokuç Oyununu Öğretmesi

2.OYUN: YILAN YOLU

Oyunun Oynandığı Bölge: Marmara Bölgesi

Oyunun Oynandığı İl: Bursa

Oyuncu Sayısı: En az iki çocukla oynanır.

Oyunun Malzemeleri: Gazoz kapakları ve kiremit parçası, tebeşir ya da çubuk

Oyunun Oynanması

Bu oyuna başlamadan önce yeteri kadar gazoz kapağı ve bir kiremit parçası gerekir. Oyun iki veya daha fazla çocuk ile oynanır. Önce betona veya asfalta ince yol şeklinde (yılanı andıran) iki çizgi, sonuna da daire biçiminde hedef çizilir. Oyuncular arasında ilk ve sonra başlayanı tespit etmek için saymaca yapılır. İlk başlayan, yolun başından başlayarak hedefe doğru ilerlemeye çalışır. Her oyuncu bu ilerlemeyi baş ve işaret parmakları yardımı ile gazoz kapağına vurarak yapar. Bir seferde üç kez vurabilir. Diğer oyuncular ise önde bulunan oyuncuyu geçip ondan önce hedefe varmak için arkasından gelirler. Bu esnada öndeki oyuncuyu çizgi dışına atıp oyundan çıkartabilirler. Eğer çıkartabilirse bir oynama hakkı kazanırlar. Çıkan oyuncu ise en baştan tekrar başlar. Hedefe önce varan oyuncu oyunu kazanır ve diğer oyuncularından birer tane ya da önceden belirlenen sayı adedince gazoz kapağı alır (Başal, 2010).

Resim 4. Yılan Yolu Oyununun Öğretmen Adaylarına Öğretilmesi

Resim 5. Öğretmen Adaylarının Çocuklara Yılan Yolu Oyununu Öğretmesi

3.OYUN: CEVİZ

Oyunun Oynandığı Bölge: Ege Bölgesi

Oyunun Oynandığı İl: Denizli

Oyuncu Sayısı: Oyunda çocuk sayısı sınırlaması yoktur.

Oyunun Malzemeleri: Kabuklu cevizler, tebeşir ya da çubuk

Oyunun Oynanması

Yere önce bir daire çizilir. Ortasına sağdan sola doğru bir çizgi çizilir. Herkesin en az iki veya daha çok cevizi olması gerekir. Bu cevizlerden düzgün olanı ayrılır. Bu ayrılan ve atış için kullanılacak olan cevize "Atak" denir. Kaç çocuk ile oynaniyorsa herkes yere bir ceviz koyar. Bu çizilen dairenin altı adım kadar ilerisine de bir yatay çizgi çizilir. Dairenin olduğu yerden çizgiye doğru, atak cevizler sırayla atılır. Atılan cevizlerin kaldığı yere göre, yani çizgiye yakınlığına göre herkese sıra verilir. Çizgiye en yakın olan birinci, daha uzağındakine ikinci vb. şeklinde sıralanır. Daha sonra ceviz, kaldığı yerden dairenin içindeki cevizlere doğru başparmakla itilerek yuvarlanır. Bunu önce birinci sırayı alan yapar. Burada amaç, dairenin içindeki cevizi vurarak dairenin dışına çıkarmaktır. Dışarı çıkarılan cevizi, o cevizi vuran çocuk alır. Cevizi dışarı çıkaran, atak cevizinin kaldığı yerden tekrar atış yapar. Bu atışında cevizi çıkaramazsa, atış ikinciye

geçer. Oyun dairenin içindeki cevizler bitinceye kadar oynanır. En çok cevizi alan kazanır (Başal, 2010).

Resim 6. Ceviz Oyununun Öğretmen Adaylarına Öğretilmesi

Resim 7. Öğretmen Adaylarının Çocuklara Ceviz Oyununu Öğretmesi

4.OYUN: AYAĞINI TAŞTAN KES

Oyunun Oynandığı Bölge: Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Oyunun Oynandığı İl: Diyarbakır

Oyuncu Sayısı: 6 çocuk

Oyunun Malzemeleri: 5 yassı taş

Oyunun Oynanması

En az altı çocuk ile oynanan bu oyunda 5 yassı taş kullanılmaktadır. Kalabalık oynandığında daha zevklidir. Yere geniş bir dairenin çevresine beş tane yassı taş konur. Altı oyuncudan biri ebe olup dairenin ortasına geçer. Diğer oyuncular birer taşa ayaklarını basarlar. Taşlardan inip ortaya gelerek “Ayağını taştan kes.” derler. Bu sırada ebe olan oyuncu, öbür oyunculardan birinin taşına, o oyuncudan önce basarsa ebelikten kurtulur. Diğer oyuncular, ayaklarını taşa taşlardan birine ebeden önce basarlarsa ebe ebeliğine devam eder. Oyun da böylece sürüp gider (Başal, 2010).

Resim 8. Ayağını Taştan Kes Oyununun Öğretmen Adaylarına Öğretilmesi

Resim 9. Öğretmen Adaylarının Çocuklara Ayağını Taştan Kes Oyununu Öğretmesi

5.OYUN: KURT KUZU

Oyunun Oynandığı Bölge: Doğu Anadolu Bölgesi

Oyunun Oynandığı İller: Kars ve Iğdır

Oyuncu Sayısı: Oyunda çocuk sayısı sınırlaması yoktur.

Oyunun Malzemeleri: Tebeşir ya da ağaç dalı

Oyunun Oynanması

Oyunda çocuk sayısı sınırlaması bulunmamaktadır. Oynayanlar arasında bir çocuk “Kurt” olur. Diğerlerinden de bir çocuk “Anne kuzu,” kalanlar da “Yavrular” olur. Yere iki daire çizilir. Biri “Kuzuların evi,” diğeri de “Kurdun evi” olur. Anne kuzu yavrularını eve, sıra ile sokarken her kuzunun kulağına farklı bir renk söyler. Kurt bu sırada kendi evinde bekler. Anne kuzu hepsine bir renk ismi koyduktan sonra evin kenarında kurdu bekler. Kurt sekerek kuzuların evine gider. Kurt, anne kuzuya “Senin yavrularının isimleri ne, kuzu kardeş?” diye sorar. Anne kuzu da “İsimlerini öğrenince yavrularımı evden dışarı çağıracaksın, sana söylemem” der. Sonra kurt sırayla renk isimleri söylemeye başlar. Evdeki kuzulardan ismi söylenen evden çıkarak koşar. Kurda yakalanmadan eve geri dönerse kurtulmuş olur. Ama kurda yakalanırsa, kurt yakaladığı yavruyu kendi evine götürüp hapseder. Sonra yine kuzuların evine giderek renkleri sayar. Kuzuların hepsini yakaladığında oyun biter. Anne kuzu, yavrularının isimlerini kurdun kolay bulmaması için “toprak rengi, gök mavisi, vişne çürüğü rengi” gibi kolay akla gelmeyen renklerden seçer (Başal, 2010).

Resim 10. Kurt Kuzu Oyununun Öğretmen Adaylarına Öğretilmesi

Resim 11. Öğretmen Adaylarının Çocuklara Kurt Kuzu Oyununu Öğretmesi

6.OYUN: TIMBIRTIP

Oyunun Oynandığı Bölge: İç Anadolu Bölgesi

Oyunun Oynandığı İl: Eskişehir

Oyuncu Sayısı: Oyunda çocuk sayısı sınırlaması yoktur.

Oyunun Malzemeleri: Bu oyunda bir düz duvara öğrencilerin dönmesi gerekir.

Oyunun Oynanması

Oyunu oynayacak çocuklar arasından bir ebe seçilir. Bu ebe düz bir yere örneğin, duvar gibi bir yere döner ve oraya doğru yüzünü kapatır. Diğer çocuklar da onun arkasına geçerler. Belirlenmiş bir çizgi vardır. Bu uzak mesafedeki çizgide beklerler. Ebe her duvara dönüp "Tımbırtıp" derken ebe görmeden

ileriye hareket etmeye çalışırlar. Ebe her tımbırtıp dedikten sonra arkasına döner ve diğerlerinin arasında kımıldayan var mı ona bakar. Eğer birisinin hareket ettiğini görürse, hareket eden çocuk ebe olur. Eğer kimseyi görmezse tekrar önüne dönüp devam eder. Amaç; ebenin arkasındaki çocukların ebe hareket ettiklerini görmeden ebenin olduğu duvara değmeleridir. Bu şekilde ilk önce ebenin duvarına yaklaşan çocuk, oyunun kazananıdır. Ancak ebe hareket ederken kimseyi görmezse, bir sonraki oyunda tekrar ebe olur (Başal, 2010).

Resim 12. Tımbırtıp Oyununun Öğretmen Adaylarına Öğretilmesi

Resim 13. Öğretmen Adaylarının Çocuklara Tımbırtıp Oyununu Öğretmesi

7.OYUN: YAĞ SATARIM veya MENDİL KOYMACA

Oyunun Oynandığı Bölge: Akdeniz Bölgesi

Oyunun Oynandığı İl: Mersin/Bozyazı

Oyuncu Sayısı: En az 5 çocukla oynanır.

Oyunun Malzemeleri: Bez mendil

Oyunun Oynanması

Bu oyun en az beş çocukla oynanır. Çocuk sayısının fazla olması oyuna büyük bir zevk katar. Oyuna önce saymaca ile ebe seçilerek başlanır:

Çıt pıt, Mavi boncuk, Arap kızı, Sen çık.

Ebe seçildikten sonra çocuklar bir daire çizecek şekilde yere otururlar. Dairenin ortasında ebe bulunur. Ebe olan çocuk büyükçe bir mendili eline alır. Buna "Tura" adı verilir. Ebe turayı mümkün olduğu kadar saklayarak çocukların etrafında dolaşmaya başlar ve şunları söyler:

Yağ satarım,
Bal satarım,
Ustam öldü,
Ben satarım.
Ustam kürkü sarıdır,
Atsam onbeş liradır,
Zambak zumbak,
Dön arkana iyi bak.

Ebe bu sözleri söyleyerek dolaşırken, yerde oturanlar dikkatli olmalıdırlar. Ebe turayı çocuklardan birinin arkasına sessizce bırakır ve koşmaya başlar. Arkasına tura bırakılan çocuk bunu fark edince, süratle yerinden kalkar ve ebeyi kovalamaya başlar, bu sırada çocukların etrafında tur atan ebe, kendisini kovalayanın yerine oturmayı başarırsa ayaktakine ebeliği devreder. Başaramaz ve diğer çocuk onu yakalarsa, turayı sırtına vurur gibi yapar ve ebenin görevi devam eder. Oyun yine aynı şekilde sürer (Başal, 2010).

Resim 14. Yağ Satarım Oyununun Öğretmen Adaylarına Öğretilmesi

Resim 15. Öğretmen Adaylarının Çocuklara Yağ Satarım Oyununu Öğretmesi

SONUÇ

“Türkiye’nin Yedi Farklı Bölgesinde Geçmişte Oynanan Çocuk Oyunlarının 6-8 Yaş Çocuklara Öğretilip Yeniden Oynanması” adlı proje kapsamına alınan oyunların yeniden canlandırılması uygulamaları sırasında, proje kapsamına alınan pilot okulda 6-8 yaş arası farklı sınıflarda bulunan 288 çocuk oyunların oynanması sırasında gözlemlendiğinde; özellikle bahçede oynanan oyunlar olması nedeniyle çok mutlu oldukları, çocuklarda grup ruhu, işbirliği yapma, birlikte bir şeyler başarmanın hazzını hissetme ve oyunu sonuna kadar götürme, dolayısıyla sorumluluk hissetme ve sabırlı olma, sıra bekleme ve saygılı olma ve yılmazlık davranışlarının bileşenlerini de kapsadığı (kabiliyet, güven, kontrol vb.) görülmüştür.

Diğer yandan, çocuklar geçmişteki çocukların çevredeki materyallerden nasıl yararlandıklarını ve bu materyalleri nasıl kullandıklarını görmüşlerdir.

Özellikle, çocuklarda içinde yaşadığı doğaya ve çevreye saygılı ve daha duyarlı olma duygusu geliştirme ve az masrafla kendi emekleriyle oyun materyalleri tasarlama, projenin ek faydalarındandır.

Geçmişte oynanan bazı oyunların 6-8 yaş çocuklara öğretilip yeniden oynanmalarının sağlanmasını amaçlayan proje sonucunda, günümüzde sanal dünyada ve bireysel oynamayı tercih eden çocukların, grup oyunlarından haberdar olmaları, sosyalleşmeleri ve artık unutulmuş ya da unutulmaya yüz tutmuş, onların dünyalarına özgü oyunların yeniden canlandırılması, kazanılması ve sürekliliğinin devamı sağlanmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla somut olmayan kültürel mirasın da devamlılığı sağlanmıştır.

Kaynakça

- Başal, H. A. (2010). Geçmişten Günümüze Türkiye'de Geleneksel Çocuk Oyunları. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
- Lester, S., & Russell, W. (2010). *Children's Right to Play: An Examination of the Importance of Play in the Lives of Children Worldwide. Working Papers in Early Childhood Development, No. 57*. Bernard van Leer Foundation. PO Box 82334, 2508 EH, The Hague, The Netherlands.
- Özbakır, İ. (2009). Geleneksel Türk Çocuk Oyunlarında Fonksiyonel Oyuncu "Ebe". *Journal of International Social Research*,2(6), 481-492